

Ekológia, ochrana životného prostredia

Najväčším problémom súčasnosti je znečisťovanie a devastácia životného prostredia. O ochranu prírody by sa mali starať všetci obyvatelia našej planéty, nielen odborníci—ekológovia a ochranári prírody.

Ekológia skúma vzájomné vzťahy medzi organizmami a prostredím. Ako samostatná vedná disciplína bola vymedzená až v 19. storočí. V ekológii sa rozlišuje mnoho odborov, napr. ekológia rastlín, živočíchov, mora, lesa, všeobecná ekológia atď.

Na život každého organizmu pôsobia tieto faktory: slnečné žiarenie, voda, ovzdušie, zloženie pôdy. Prostredie spolu s organizmami vytvára tzv. ekosystém.

Človek svojou činnosťou narušuje rovnováhu ekosystémov. Znečisťuje vodu, pôdu, ovzdušie, čím ohrozuje nielen prírodu, ale aj svoje vlastné zdravie. V súčasnosti už dosiahlo znečistenie životného prostredia taký stupeň, že ľudstvu hrozí ekologická katastrofa. Biosféru (biosféra = všetky ekosystémy) ohrozuje najmä prílišná chemizácia, hromadenie odpadkov, priemysel a urbanizácia.

Chemizácia prostredia sa prejavuje všade v prírode, ovplyvňuje náš každodenný život. Existujú už vyše 4 milióny umelo vyrobených látok, napr. rozličné plasty, umelé vlákna, farbivá, liečivá, priemyselné hnojivá, pesticídy (pesticídy = chemikálie na hubenie škodcov). Dôsledky chemizácie životného prostredia patria k najväčším ekologickým katastrofám našej doby. Mnohé chemikálie a škodlivé látky sa s potravou dostávajú do ľudského organizmu. Vážne poškodenie zdravia obyvateľov a vyhynutie veľkého množstva živočíchov spôsobili najmä pesticídy. (V istej dedine v Maďarsku sa narodilo veľa mentálne postihnutých detí. Pri vyšetrovaní prípadu sa zistilo, že matky počas tehotenstva konzumovali ryby z miestneho rybníka. Otravu zavinila chemikália, ktorou zamestnanci ošetrili ryby.) Chemikálie majú na svedomí zvyšovanie civilizačných chorôb a rakovinových ochorení. Niekoľko tisíc ľudí zomrelo pri haváriách v chemických továrňach, keď sa do ovzdušia dostali jedovaté látky (Bhópál v Indii, Soveso v Taliansku a ďalšie). Zdravotný stav obyvateľov vážne ohrozujú aj skládky jedovatých odpadov, najmä ilegálne, "čierne" skládky. Americké koncerny vyprodukujú ročne 1 milión ton toxických odpadov (mimoriadne nebezpečný bojový jed tabun, vyrábaný v Nemecku počas II. sv. vojny, je uskladnený na často neznámych miestach; jeho množstvo sa odhaduje na 12 tisíc ton, pričom 30 l tabunu postačí na usmrtenie 6 miliónov ľudí).

Znečisťovanie ovzdušia je ďalším problémom, ktorý ohrozuje život na Zemi. Plynné exhaláty z tovární, tepelných elektrární, výfukové plyny automobilov zapríčiňujú odumieranie lesov, kyslé dažde a zamorené, nedýchatelné ovzdušie vo veľkomestách. (Vo Vysokých Tatrách je už 90 % stromov chorých.) Vplyvom stúpajúceho množstva oxidu uhličitého a ďalších škodlivých látok v atmosfére sa